

Peter Carey

Parrot și Olivier
în America

Serie de autor

Peter Carey

Parrot și Olivier în America

Traducere din limba engleză
și note de Irina Negrea

EDITURA
ART

Pentru Frances Coady

„Poate cineva crede că democrația,
care a răsturnat orânduirea feudală și a înfrânt regi,
se va feri din calea negustorilor și a capitaliștilor?“

*

„Nu este bine să proclami orice adevăr.“

ALEXIS DE TOCQUEVILLE

Olivier

I

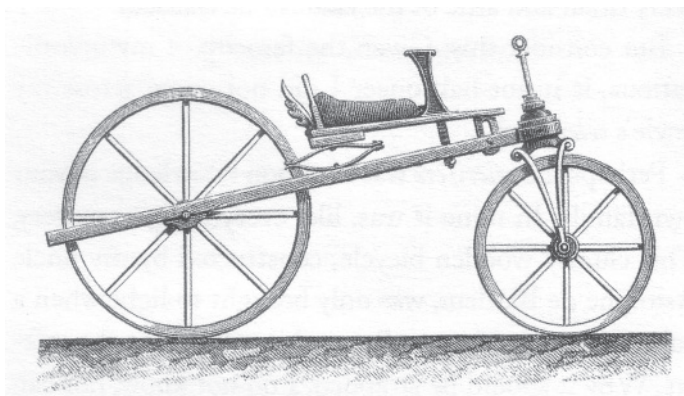
Nu aveam nici o îndoială că se întâmplase ceva barbar și catastrofal înainte de nașterea mea, deși contele și contesa, părinții mei, nu voiau să-mi spună ce fusese atunci. Drept urmare, organul curiozității mele a devenit iritabil, iar eu, crescând, am ajuns o creatură inimaginabil de zbuciumată și bolnăvicioasă – plăpând, palid, mereu cățărându-mă și scormonind prin toate subteranele și podurile din *château*¹. Dar ce ziceți de asta: Ținând seama de ferocitatea investigațiilor mele, nu pare cam bizar cum de nu am dat niciodată peste acel *célérifère* al unchiului meu?

Poate că în familia voastră *célérifère*-ul era un obiect bine cunoscut; în familia mea, însă, asemenea atâtor lucruri, rămânea un mister. Această bicicletă rudimentară de lemn, născocită de unchiul meu Astolphe de Barfleur, a fost scoasă la lumină abia când doi meșteri veniți să repare acoperișul au zărit-o *legată* de grinzi. De ce să fi fost legată acolo, habar n-am, după cum nici nu-mi pot închipui de ce unchiul meu – căci presupun că el a făcut-o – folosise pentru treaba asta două zgârzi din piele, pentru câini. Așa e firea mea, să-mi imaginez mereu trage-dii – bunăoară, că doi fideli patrupezi muriseră –, dar poate că zgârzile de câine erau, pur și simplu, ceea ce unchiul meu găsisese la îndemână atunci. În orice caz, era ceva tipic pentru tainele ferecate în *château* de Barfleur. Bine măcar că nu eu am fost cel care a găsit bicicleta acolo, căci simt cum îmi crește pulsul, chiar și acum, când îmi imaginez cum ar fi putut reacționa

¹ Castel (în franceză, în text).

mama, dacă atunci, în locul meșterilor aș fi fost eu. Supărările ei nu erau niciodată previzibile. Nici sentimentele ei materne nu se manifestau convențional, deși savuram ocaziile, nicidecum neobișnuite, când se temea să nu mor. S-a consemnat că, în anul 1809, mama a chemat medicul de cincizeci și trei de ori. Douăzeci de ani mai târziu, avea să recurgă în continuare la cele mai excentrice măsuri pentru a-mi salva viața.

Pentru copilăria mea, acel *célérifère* nu a însemnat o binecuvântare, dar nici vreun mare neajuns, și, de fapt, n-aș fi pomenit deloc de el, doar că – iată-l aici, în fața noastră, acum.

În mod tipic, desenatorul austriac nu reușește să sugereze cele trei dimensiuni.

Oricum:

Ce alt vehicul putea fi mai potrivit pentru sarcina pe care eu, cu atâta nesăbuiță, mi-am impus-o, o sarcină pe care tu, apropo, ai susținut-o luând în mână acest volum? Altfel spus, ai acceptat să fii transportat în perioada copilăriei mele, unde se va demonstra, sau, dacă nu, se va sugera cu tărie, că însăși forma capului meu, frenologia mea specifică, volumul plămânilor mei, au fost determinate de niște presiuni necunoscute exercitate în anii dinaintea nașterii mele.

Așadar, haide *să credem* că o bicicletă antică și grotescă ne-a fost pusă la dispoziție, cu cadrul ei de lemn în formă de bidiviu, și desigur, dacă urmează să ne apropiem de casa mea în acest mod, trebuie să fim pregătiți să împingem jucăria unchiului meu peste crengi căzute prin crânguri și desișuri. Este aproape inutilă pe terenul accidentat din păduri, unde eu și *abbé*¹ de La Londe, preaiubitul meu Bébé, am împușcat atâtea sute de ciocârlii și vrăbii, încât mi-am învinețit umărul firav de copil.

— Ai grijă, Olivier, dragă, ai grijă, te rog.

Putem ignora sângerările nazale deocamdată, deși ca să fim *realiști* sângele poate fi anticipat relativ curând – spectaculoase jeturi, splendide șuvoaie –, trupul meu fiind dintotdeauna o carcasă cu pereți prea subțiri pentru pasiunile care curgeau prin venele lui, dar, din moment ce aventura noastră este plăsmuită de noi, haide *să presupunem* că nu există sânge, prișnițe, lipitori, galopuri frenetice pentru a-l târî în pripă pe doctor de la micul dejun.

Și astfel, noi, cititorii, putem să lăsăm în urmă albia înșelătoare și mătăsoasă a Senei și, străbătând povârnișurile împădurite, să intrăm pe aleea străjuită de tei, iar eu, Olivier-Jean-Baptiste de Clarel de Barfleur de Garmont, un nobil al Miopiei, sunt liber să gonesc ca Mercur, arătând din fugă spre grădina de zarzavaturi ca o pată estompată, în stânga, și livada ca o acuară mângălită, în dreapta. Iată și bălegarul de pe ulița din sat, peste care pot trece plutind, planând, orb ca un liliac, intrând pe porțile deschise ale castelului de Barfleur.

Salut, Jacques; salut, Gustave, Odile. Am ajuns acasă.

Pe partea dreaptă, imediat cum intri, se află încăperea, unde tatăl meu îi căsătorește pe țăranii tineri, scăpându-i astfel de serviciul militar și de o moarte prematură în armata lui Napoleon. Nu este nevoie să mai spun că noi nu ținem cu Bonaparte și că tatăl meu lasă intrigile în seama altora. Noi trăim o *viață liniștită* – spune el. *În Normandia, în exil*, adaugă el. Mama spune

¹Abate (în franceză, în text).

același lucru, dar cu mai multă amărăciune. Doar în arhitectură ai putea întrezări semne ale puternicei traume familiale. Trăim o viață liniștită, dar curtea noastră seamănă cu un câmp de luptă, străvechea ei austeritate purtând stigmatul unor multiple ultraje: o mare de tranșee, fortificații, mâl roșu, nisip alb, dale cenușii și patruzeci și patru de arbuști forșiția cu rădăcinile înfășurate ghem în pânză de sac. Pentru ca spațiul curții să atingă gloria cuvenită, arhitectul austriac a fost instalat, cu planșetele de desen și creioanele lui în Camera Albastră. Poți zări, în trecere, această creatură *arogantă*.

Am omis să pomenesc de cel mai grav defect al vehiculului rămas de la unchiul meu – lipsa unui ghidon. Mai există și alte defecte, dar pe cine să deranjeze, în fond? Celeriferul cu două roți făcea parte din categoria acelor mașinării năucitoare, care inițial sunt luate în derâdere pentru inutilitatea lor până când, cu mare repeziciune, asemenea unui lacheu italian prăvălindu-se în jos pe scări, apar în fața noastră, inevitabil de reale și extraordinar de folositoare.

Anii dinainte de 1805, când am fost adus prima oară la pieptul mamei, au constituit o epocă de invenții de o mare frumusețe și o mare teroare – iar eu am ajuns foarte repede să percep toate astea, fără să știu exact care putea fi frumusețea și care teroarea. Ceea ce am înțeles atunci provenea în exclusivitate din ceea ce noi numim *agregatul simbolic*: altfel spus, confluența secretelor, tulburătoarea savoare a laptelui supt de la mama, propria-mi răsuflare, mugetul cu adevărat oribil și nepotolit al vitelor condamnate care, în special în după-amiezele de iarnă, la ora când servitorii uitau din nou să aprindă felinarele, mă întristau dincolo de orice închipuire.

Dar sute de cuvinte au fost deja consumate și, cu siguranță, e timpul deja să intrăm în *château*, trecând discret, pe vehiculul nostru cu două roți, printre două uși albastre înalte unde, cotind brusc la dreapta, vom fi *catapultăți* pe toată lungimea înaltei galerii, deplasându-ne atât de rapid, încât vom țipa *pițigăiat* și abia dacă vom avea timp să remarcăm, în partea stângă,